

LAİKLİKTEN GERİ ADIM ATMAYACAĞIZ. GÜN, GERİCİLİĞİ YENMEK, LAİKLİĞİ KAZANMAK İÇİN BİRLEŞME GÜNÜDÜR

Oda Yönetim Kurulu Başkanı Ali Ekber Çakar, 26 Nisan 2016 tarihinde TBMM Başkanı İsmail Kahraman'ın laiklik karşıtı tutumuna karşı "Laiklikten Geri Adım Atmayacağız. Gün, Gericiliği Yenmek, Laikliği Kazanmak İçin Birleşme Günüdür" başlıklı bir açıklama yaptı.

Bilindiği üzere Meclis Başkanı İsmail Kahraman, "laiklik yeni anayasada olmamalı" demiştir. Meclis Başkanı görev alanını ve yetkilerini aşan bir konuda ve iktidarın temsilcisi gibi konuşmuş, "dindar anayasa" savunusu yapmıştır. Ülkemizde özellikle son on dört yılda gerçekleşen ideolojik, kültürel, siyasi dönüşüm süreci, bu yaklaşımın bir arka planı ve mantıksal devamının, hilafet-şeriat esaslı bir toplumsal düzen savunusu olduğuna dair ciddi emareleri bulunduğunu göstermektedir. Birçok uygulama yanı sıra, örneğin şu anki Cumhurbaşkanının, yıllar önce dile getirdiği, "tutturmuşlar laiklik elden gidiyor, diye!.. yahu bu millet istedikten sonra laiklik tabii elden gidecek!.. sonra nedir bu laiklik Allah aşkına?.. bu ne menem şey?", "hem laik hem Müslüman olunmaz.. ya Müslüman olacaksın ya laik" sözleri çok anlamlıdır. Dolayısıyla Meclis Başkanının sözlerinin, parçası bulunduğu iktidar nezdinde bir arka planı, kurumsal ve programatik bir kurgusu bulunmaktadır. AKP'nin "yeni Türkiye" kurgusu ve yeni anayasa

ile başkanlık sisteminin içeriği, bir yönüyle kendini bu sözlerle yansıtmıştır. Bu yönelim, siyasal İslamcı faşizmin anayasal kurumsallaşmasını kurgulamaktadır.

Ancak bilinmeli ki laiklik ve çağdaş değerler Türkiye'nin gözeneklerine yerleşiktir ve sökülüp atılamayacaktır. Ülkemizin ilerici, demokrat birikimi laikliği dışlayan anayasa girişimlerine, hilafet-şeriat yönelimi veya çağrışımlarına karşı direnecek ve püskürtecek nitelik ve güçtedir. Gün gericiliği yenmek, laikliği kazanmak için birleşme günüdür.

Makina Mühendisleri Odası olarak, laiklikten asla geri adım atmayacak, TMMOB çatısı altında, bilime, tekniğe, aydınlanma değerlerine sınıksız sarılmaya, eşit, özgür, demokratik ve laik sosyal hukuk devletini, tam bağımsız, barış içinde bir Türkiye'yi savunmaya devam edeceğiz.

Ali Ekber Çakar

TMMOB Makina Mühendisleri Odası Başkanı

28 NİSAN DÜNYA İŞÇİ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ GÜNÜ

28 Nisan Dünya İşçi Sağlığı ve Güvenliği Günü nedeniyle Oda Yönetim Kurulu Başkanı Ali Ekber Çakar 28 Nisan 2016 tarihinde bir basın açıklaması yaptı.

TMMOB Makina Mühendisleri Odası (MMO) olarak, işçi sağlığı ve iş güvenliği (İSG) mevzuatı, uygulama sorunları ve resmi verileri, iki yılda bir güncellediğimiz İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Oda Raporu'nda değerlendirdik. Dünyada durum, İSG kavramının gelişimi, iş kazaları ve meslek hastalıkları verileri, kaza ve hastalıkların nedenleri, iş güvenliği, iş sağlığı ve güvenliği kurulları, iş güvenliği mühendisliği, işyeri hekimliği, MMO'nun çalışmaları ve çözüm önerilerinin yer aldığı raporun tamamına, http://www.mmo.org.tr/yayinlar/kitap_goster.php?kodu=395 adresinden ulaşılabilmektedir.

İSG mevzuatını sermaye çıkarları ve neoliberal politikalar belirliyor

Toplu iş cinayetlerine de dönüşen iş kazaları ve meslek hastalıkları, sermayenin azami kâr hırsı ve emek aleyhine politikalarla kaynaklanmaktadır. Neoliberal serbestleştirme, özelleştirme, sendikasılaştırma, taşeronlaştırma, esnek, güvencesiz istihdam politikaları, çalışma koşullarının ağır oluşu, kadın, genç, çocuk emeği sömürüsü ile kayıt dışı istihdam, iş kazaları ve meslek hastalıklarının artmasının başlıca nedenleri arasındadır.

İş kazaları sonucu toplu ölümlerin artması nedeniyle 2012 yılında çıkarılan 6331 sayılı İş Sağlığı Güvenliği Yasası, sonuncusu 2015'te olmak üzere defalarca değiştirildi. İş güvenliği uzmanlığı, hekimliği ve diğer sağlık personeline ilişkin yönetmelikler de defalarca değiştirildi. Ancak kazalar ve iş cinayetleri artarak devam etmektedir. Yasa ilk gündeme geldiğinde ve üzerinde yapılan değişikliklere dair, iş kazaları ve meslek hastalıklarının bu yasa ve mevzuat ile önlenemeyeceğini hep söyledik. Gerçek durum ve veriler de bu yöndedir.

Mühendislik ve hekimlik dışlanıyor, Bakanlık kadroları ve işverenler kayırılıyor

İSG, tıp, mühendislik ve sosyal bilimler ile bağıntılı çok-bilimli bir konudur ancak bu disiplinler adeta cezalandırılmaktadır. Öyle ki, İş Sağlığı ve Güvenliği Yasası, işçi

sağlığı ve güvenliği konusunu işverenler çok uzmanlara ve hekimlere yüklemiştir. Ayrıca yasa yayımlandığından bu yana iş güvenliği uzmanı, işyeri hekimi ve diğer sağlık personelinin işyerlerine verecekleri hizmet süresi sürekli olarak azaltılmıştır. Zira amaç, uzman, hekim ve diğer sağlık personelinin işyerlerine maliyetini azaltmaktır. Bu personelin ayda 8 dakika, 12 dakika, 16 dakika gibi çok kısa sürelerle görev yaptığı işyerlerinde iş kazaları ve meslek hastalıklarının azalmasını beklemek mümkün değildir.

Yasa ile işyeri hekimi, mühendis, teknik eleman, hemşire ve diğer sağlık personeline verilecek eğitim hizmetleri, dışarıdan satın alma yoluyla ticari danışmanlık hizmetlerine dönüştürülmüştür. İş güvenliği mühendisliği ile teknisyenlik, "iş güvenliği uzmanlığı" altında bir tutulmuştur. Özel öğretim kurumlarına yetki tanınmasıyla mühendislik meslek örgütlerinin fonksiyonudışlanmış, Bakanlık kadroları kayırılmıştır. Bir uzmanın birden çok işyerinde danışmanlık hizmeti vermesi yoluyla tam zamanlı iş güvenliği mühendisliği dışlanmış; uzmanlar yanlarında ücretli olarak çalıştıkları işverene bağımlı kılınmış; iş kazalarında işverenlerin sorumluluğu ortadan kaldırılmıştır. Yasadan sonra, yüzlerce eğitim kurumu ve iki binin üzerinde Ortak Sağlık ve Güvenlik Birimi (OSGB) kurulmuş, fakat yapılan düzenlemeler sonucu bunlar kapanmaya başlamış, ülkemiz "eğitim kurumu" ve OSGB çöplüğüne dönüşmüştür.

Türkiye'deki iş kazalarına ilişkin bazı veriler

Yalnızca zorunlu/aktif sigortalı kayıtlı çalışanları kapsayan SGK verilerine göre, 2014 yılında iş kazaları sayısında yine artış olmuştur. 2013 yılında 191 bin 389, 2014'te ise 221 bin 366 iş kazası yaşanmış; 2013'e göre yüzde 15,66 oranında artış olmuştur. İş kazası geçirenlerin 28 bin 174'ü kadın, 193 bin 192'si erkektir.

İş kazası ve meslek hastalığı sonucu ölümlerde de artış olmuş, 2013 yılında bin 360, 2014 yılında bin 626 emekçi yaşamını kaybetmiştir. 2014'te ölümler 2013'e göre yüzde 19,99 artmıştır. İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Meclisi (İSGM) verilerine göre de 2014 yılında en az bin 886 emekçi ölmüştür. 2015 verileri SGK tarafından henüz açıklanmamıştır ancak İSGM verilerine göre 2015'te 13'ü meslek hastalığı sonucu olmak üzere en az bin 730 emekçi iş kazası ve meslek hastalığı sonucu yaşamını yitirmiştir.

SGK 2013 ve 2014 verilerinde meslek hastalıklarından dolayı hiç ölüm yoktur! Ancak İSGM verilerine göre 2013'te en az 3, 2014 yılında en az 29, 2015 yılında en az 13 emekçi meslek hastalıklarından dolayı yaşamını kaybetmiştir. Gerçekte, 2014-2015 yıllarına ait iş kazası sayısı ile iş kazası ve meslek hastalığı sonucu ölüm vakaları 1996 sonrasının doruğundüzeyindedir. Eurostat istatistiklerine göre de Türkiye, 100 bin çalışan başına ölümlü iş kazalarında Avrupa'da birincisıradadır.

SGK istatistiklerinde iş kazaları ve meslek hastalıkları sonucu ölüm geliri bağlananlarla ilgili veriler de bulunmakta fakat dosyalar ilgili ölüm yılında sonuçlanmadığı için o yılın ölümlerinden dolayı ölüm geliri alan hak sahibi sayısını tespit güçlüğü bulunmaktadır. Ancak yıllar birleştirilerek ortalama tespit edildiğinde, ölümlerin açıklananın iki katı olduğu anlaşılmaktadır.

2014'teki iş kazalarının faaliyet gruplarına göre dağılımında makine ve teçhizat hariç fabrikasyon metal ürünleri imalatı 18 bin 529 iş kazası ile birinci, bina inşaatı 13 bin 508 kaza ile ikinci, ana metal sanayii 12 bin 357 kaza ile üçüncü sırada yer almaktadır. Fabrik metal ürünler ile ana metal sanayinin birleşik yorumlanması durumunda 30 bin 886 kaza (yüzde 13,95) ile metal sanayii birinci; bina inşaatı, özel inşaat faaliyetleri ve bina dışı inşaat faaliyetlerinin birleşik yorumlanması durumunda inşaat sektörü 29 bin 701 (yüzde 13,41) kaza ile ikinci; kara ve boru hattı taşımacılığı, su yolu, havayolu ve taşımacılık için depolama ve

destekleyici faaliyetlerin birlikte yorumlanması durumunda taşımacılık 17 bin 74 kaza (yüzde 7,71) ile üçüncü; kömür ve linyit çıkartılması, metal cevheri madenciliği, diğer madencilik ve taşocakçılığı ile madenciliği destekleyici hizmet faaliyetlerinin birleşik yorumlanması durumunda madencilik faaliyetleri 12 bin 884 (yüzde 5,82) kaza ile dördüncü sırada yer almaktadır.

2014'te en fazla ölüm yaşanan faaliyet grupları sıralamasında, Soma katliamı dolayısıyla 335 kişi (yüzde 20,60) ile kömür ve linyit çıkartılması birinci sırada, 260 kişi (yüzde 15,99) ile bina inşaatı ikinci sırada, 172 kişi (yüzde 10,58) ile kara taşımacılığı ve boru hattı taşımacılığı üçüncü sırada, 143 kişi (yüzde 8,79) ile bina dışı yapıların inşaatı dördüncü sırada, 98 kişi (yüzde 6,03) ile özel inşaat faaliyetleri beşinci sırada yer almaktadır. Üç, dört ve beşinci sırada yer alan inşaat faaliyetlerindeki iş kazası sonucu ölüm sayısı 501'dir (yüzde 30,81) ve toplam bin 626 ölüm vakasının yaklaşık üçte birini oluşturmaktadır.

2014 yılında iş kazası sonucu ölümlerin en yüksek olduğu 19 il sırasıyla; Manisa, İstanbul, Ankara, İzmir, Antalya, Bursa, Kocaeli, Adana, Konya, Mersin, Gaziantep, Kayseri, Karaman, Balıkesir, Muğla, Hatay, K. Maraş, Zonguldak ve Tekirdağ'dır. Hiç ölüm yaşanmayan iller ise Bingöl, Bayburt, Kilis olarak görülmektedir.

Meslek hastalıkları SGK istatistiklerinin en gayri ciddi yarınını oluşturmaktadır ve 81 il içinde yalnızca 21 ilde ve 494 vakadan ibarettir! 494 vakanın 230'u sigortalılığı bittikten sonra meslek hastalığı teşhisi konulanları kapsamaktadır. İller sıralamasının ilk beşi şöyledir: İstanbul 117 kişi, Kocaeli 33 kişi, Bilecik 31 kişi, Zonguldak 21 kişi, İzmir 10 kişi! Dünyada iş kazaları oranı yüzde 44, meslek hastalıkları oranı yüzde 56; Türkiye'de iş kazaları oranının yüzde 99,998, meslek hastalıklarının ise on binde 2 oranında olması SGK veri tabanının sorunlu yapısını göstermektedir.

Kadınların en fazla iş kazasına maruz kaldığı iller sıralamasında İstanbul 7 bin 144 iş kazası ile başı çekmekte, onu İzmir 2 bin 811 iş kazasıyla izlemekte ve sıralama Bursa 2 bin 656, Antalya bin 947, Manisa bin 649, Kocaeli bin 517, Ankara bin 496, Tekirdağ bin 235, Denizli 846 iş kazası şeklinde sürmektedir.

Önerilerimiz

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı (ÇŞGB) hep tek

başına davranarak, sendikaların ve meslek örgütlerinin görüşlerini önemsemeyerek yanlış kararlar almaktadır. Mevcut sorunlar, olaylar ve acıların artmaması için aşağıdaki özet önerilerimize kulak verilmelidir.

- Sendikalar, üniversiteler, TMMOB, TTB, ÇSGB ve Sağlık Bakanlığı'nın katılımı ile idari ve mali yönden bağımsız, düzenleme ve denetim yapan, çoğunluğunu emek örgütlerinin oluşturduğu ulusal bir Enstitü oluşturulmalı; çalışma yaşamına ilişkin mevzuat bu enstitü tarafından bütünüyle yeniden düzenlenmelidir.
- İşyerlerinde görev alacak uzman, hekim, sağlık personeli ve diğer personelin eğitimi ile işçi eğitimleri bu Enstitü tarafından yerine getirilmeli, her yıl yenileme eğitimleri yapılmalıdır.
- Bakanlık kamusal denetim yükümlülüklerini yerine getirmelidir. Hekimler de iş müfettişi olarak istihdam edilmelidir. İSG hizmetlerinin "piyasa koşullarında" verilmesi anlayışı dışlanmalı; kamu hizmeti, kamu denetimi anlayışı hâkim olmalıdır.
- Örgütlenme, toplu sözleşme ve grev hakkının önündeki tüm engeller kaldırılmalı; esnek, güvencesiz, taşeron çalışma biçimleri yasaklanmalıdır.
- İSG ile ilgili düzenleme ve uygulamalar, ayrımsız, kısıtlamasız bütün işyerlerini ve her statüdeki tüm çalışanları kapsamalıdır. Düzenlemeler; "işçi sağlığı ve iş güvenliğinin sağlanmasının öncelikle işverenin görevi olduğu" ilkesinde hareketle yapılmalıdır.
- Ortak Sağlık ve Güvenlik Birimleri uygulamasına son verilmelidir. 30 ve daha fazla çalışanın bulunduğu işyerlerinde İşçi Sağlığı Güvenliği Kurulu kurulmalıdır.
- İşyerinde istihdam edilen uzman ve hekimlerin verdikleri hizmetin bir danışmanlık hizmeti olduğu kabul lenilmeli; işyeri hekimleri ve iş güvenliği uzmanlarının mesleki bağımsızlıkları ve iş güvenceleri korunmalıdır. Bu ve diğer personelin ücretleri Enstitü bünyesinde oluşturulacak bir fondan karşılanmalıdır.
- Uzman, hekim, diğer personel ve sağlık personelinin işyerinde yürüttüğü çalışmalar, ilgili meslek örgütleri tarafından denetlenmelidir.

- Uzman, hekim, diğer personel ve sağlık personelinin işyerlerinde görevlendirilmesi, söz konusu Enstitünün yerel birimince yapılmalı, işyeri ile yapılacak sözleşme "tip sözleşme" olarak enstitü ve meslek örgütleri tarafından hazırlanmalı, sözleşmede yer alan hususlar personelin asgari hakları olarak kabullenilmelidir. Kamu kurum ve kuruluşlarında görev yapan işyeri hekimi ve iş güvenliği uzmanlarının asli görevlerinin yanında aynı kurum içinde veya diğer kurum ve kuruluşlarda görevlendirilmeleri, uzmanlığın belirli bir yetkinlikle uygulanmasını ortadan kaldırıcı nitelikte olduğu için başka görev verilmemelidir.
- Uzman, hekim, sağlık personeli görev yaptığı işyerindeki İSG'ye ilişkin durumu önerilen Enstitünün yerel birimine rapor etmelidir.
- İSG ile görevli çalışan temsilcilerinin eğitimleri Enstitünün görevlendirmesi ile kamu kurumu niteliğindeki meslek örgütleri tarafından yerine getirilmelidir.
- Çalışan temsilcilerinin işyerlerinin büyüklüğüne göre belirlenecek süre ile işyerinin bütününde her gün gözlem yapması, rapor etme olanağı yaratılmalı ve iş güvenceleri olmalıdır.
- Çalışan temsilcisi, uzman, hekim tarafından önerilen hususlar, öneriyi yapan kişi ikna edilmediği sürece kabul edilmek zorunda olmalıdır. İşveren bu karara karşı sadece Enstitü yerel birimine itiraz edebilmelidir.
- Meslek Hastalıkları Hastanesi veya kliniklerinin sayısı artırılmalı, meslek hastalıklarının tespitine yönelik çalışmalar ivedilikle yapılmalıdır.
- Son dönemlerde yaşanan iş kazaları ÇSGB ile Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı başta olmak üzere birçok bakanlığın ve bakanlık personelinin kazaların meydana gelmesinde kusurları bulunduğunu göstermiştir. Bu nedenle iş kazaları ve meslek hastalıkları sonucunda bakanların ve bakanlık görevlilerin yargılanmasının önündeki engeller kaldırılmalıdır.

Ali Ekber Çakar

TMMOB Makina Mühendisleri Odası Başkanı

MMO ÖRGÜTLÜLÜĞÜ, 1 MAYIS BİRLİK MÜCADELE DAYANIŞMA GÜNÜNDE ALANLARDA OLACAK, EMEĞİN HAKLARI VE LAİKLİĞİ SAVUNACAKTIR

Oda Yönetim Kurulu Başkanı Ali Ekber Çakar, 1 Mayıs nedeniyle yaptığı basın açıklaması tüm üyelerimizi taleplerimize sahip çıkmaya çağırdı.

MMO Örgütülüğü, 1 Mayıs Birlik Mücadele Dayanışma Gününde Alanlarda Olacak, Emegın Hakları ve Laikliği Savunacaktır

Emekçilerin uluslararası birlik, mücadele, dayanışma günü olan 1 Mayıs, 1976 yılından ve 1977 katliamından bu yana Türkiye'de 1 Mayıs'ın simgesi olan Taksim yasağı, emekçilerin hakları ve laikliğe yönelik saldırılar ile devlet şiddeti eşliğinde "kutlanacak".

Bilindiği üzere bu siyasal iktidar döneminde doruğa varan neoliberal dönüşüm, mühendislik dâhil bütün emekçilerin aleyhine, işçi sağlığı ve iş güvenliği normlarının dışında, sermaye güçlerinin lehine sonuçlar üretmiştir. Yapılan düzenlemeler ile iş, sağlık, sosyal güvence bütünlüğü parçalanmıştır.

İşçi sınıfı ve bütün çalışanlar esnek üretim; esnek, güvencesiz, taşeron istihdam biçimleri altında yoğun bir sömürüye tabi tutulmaktadır. Bu durum, işçi sağlığı ve iş güvenliği politikalarına da yansımış, bu alan piyasa koşullarına terk edilmiştir. İş güvenliği mühendisliği ve işyeri hekimliği uygulamaları daha yerleşmeden geriletilmiş, piyasa aktörlerinin çıkarlarına göre düzenlenmiştir.

İktidar sermaye birikimi politikalarının gereksindiği daha fazla ucuz/yedek emek gücü ordularını oluşturmayı çocuklara kadar yaymış, 4+4+4 eğitim uygulamasıyla hem sermayenin gereksinimleri hem de gericiliğin ideolojik-kültürel dünyası doğrultusunda adım atmıştır. Kadın emeği sömürüsü yoğunlaşmıştır. Mesleki eğitim konusu sermayenin ucuz emek sömürüsü politikasının bir aracı olmuştur.

Emekçilerin istemleri yalındır, insanidir. Çalışmak, emeğinin karşılığını almak, yaşam ve iş güvencesinin sağlanması, iş cinayetlerinin olmaması, kölelik sözleşmesinin yasallaşmaması, kiralık işçi olmamak, 8 saatlik işgününe uyulması, fazla mesai ücretlerinin ödenmesi, kıdem tazminatı hakkına dokunulmaması, grev ve toplu sözleşme dahil sendikal haklarının tanınması, kısaca insanca bir çalışma düzeni ve insanca yaşam istemlerini dile getirmekte ancak sayısız iktisadi, siyasi baskıya maruz kalmaktadırlar.

Ülkemizde laikliğin ortadan kaldırılması ile emekçilere

reva görülen çalışma ve yaşam koşulları örtüşmektedir. Zira laiklik, aydınlanmadır, dünya/ülke gerçeklerinin bilgisinin edinilme yoludur, çağdaşıktır, modern yaşam koşullarıdır, dinin kişiye özel bir konu olarak görülmesi ve hiçbir dinsel baskı ve dayatmaya izin verilmemesidir. Gericilik bu nedenle laikliğe her gün çeşitli vesilelerle saldırmakta, emekçilerin ve toplumun aydınlanma kanallarını kapatmak istemektedir.

TMMOB Makina Mühendisleri Odası örgütülüğü, emeğin hakları ve bayramı için, laiklik için, ülkemizi karanlıktan gün ışığına çıkarmak için, bütün illerde alanlara çıkarak 1 Mayıs kortejlerinde yerini alacak; bütün emekçilerin eşit, özgür, adil bir başka Türkiye ve Dünya özlemini paylaşacaktır.

Ali Ekber Çakar

TMMOB Makina Mühendisleri Odası Başkanı